

безумовно, дає базу знань, якими кожен розпоряджається на свій розсуд. Медаліст, якому пророкували щасливе майбутнє, може згодом стати невдахою. Але якщо за час навчання у вузі студент зрозумів, чого йому хочеться від життя, що йому подобається робити, навчився спілкуватися і спрямовувати свої сили на визначенні цілі, то незалежно від оцінки в дипломі він стане щасливою людиною.

І все-таки в житті існує і просто удача. Але успіх приходить до тих, хто вірить в свої сили, налаштований на успіх і має позитивну установку. Зробити це можна в тому числі, за допомогою сили слова.

Ще в давні часи люди зрозуміли, що слова, сказані з переконаністю і неодноразово повторювані, здатні чинити сильний вплив на життя і долю людини. Було помічено, що часте вживання слів з різко негативним значенням призводить до збільшення проблем, і, навпаки, більший відсоток в мові «позитивних» слів дає людині таку силу, що той виплутується з найскладніших життєвих ситуацій і досягне успіху. Сучасні психологи підтвердили, що слова, часто вимовлені нами, відкладаються у підсвідомості і викликають особливу реакцію організму, впливаючи на нашу поведінку і життя в цілому. Ось список зі слів, які допоможуть повернути успіх кожній людині: удача, успіх, любов, подяка, впевненість та надія.

Література:

1. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи / за заг. ред. О.Г. Мороза . К.: НПУ. 2003. 267 с.
2. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. К.: Каравела. 2020. 418 с.

Терміни-англізми в українській терміносистемі комп'ютерної галузі

Ху Шаоцзі (Китай)

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Архипенко Л.М.

доцент кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Комп'ютерна термінологія одна з найбільш динамічних систем спеціальної лексики української мови, що пояснюється науковим прогресом в галузі комп'ютерних технологій. Появу нової комп'ютерної лексики спричиняє потреба називання нових видів технічних пристроїв, програмного забезпечення, постійне їх оновлення та вдосконалення, адже, як слушно зауважує Л. Архипенко, «<...> терміни, як й інші знаки національної мови, не статичні, а постійно змінюються під час еволюції суспільства і його сфер діяльності – наукової, технічної, виробничої, економічної, політичної тощо. Усі найважливіші періоди створення, існування й функціонування термінів не випадкові, а формують певну структуру просторово-часових зв'язків, систему понятійно-категоріальних зв'язків, відносин, функцій» [2, с.117].

Одним з найефективніших способів утворення комп'ютерних термінів як в українській, так і в інших мовах, є запозичення, зокрема з англійської. Таку ситуацію пояснює те, що в основному програмне забезпечення виробляють в англомовних країнах.

Аналізування джерельної бази матеріалу для дослідження дозволило виділити основні способи запозичування: *прямі запозичення, кальки тф напівкальки (гібриди)*. Розглянемо детальніше терміни, запозичені в різні способи.

Прямі запозичення – це іншомовні слова чи фразеологізми, що потрапили у нове мовне середовище й зберегли свої звукових особливості, наприклад, *файл (англ. file)*. Серед прямих запозичених термінів виділяють власне прямі та трансформовані [1; 3; 4]. Власне прямими запозиченнями є слова, запозичені в тій самій формі, що властива їм в мові-джерелі, наприклад: *interface – інтерфейс, scanner – сканер, server – сервер*. З власне прямими запозиченнями пов'язують поняття транскрибування та транслітерації. Транскрибування – це передавання звуків іншомовного слова українськими літерами: *driver – драйвер, byte – байт*. Транслітерація передбачає передачу літер одного письма знаками іншого: *processor – процесор, monitor – монітор, script – скрипт*. За правилами

українського словотвору шляхом додавання до твірної основи запозичених термінів афіксів утворюються трансформовані запозичення: *interactive* – *інтерактивний*, *compilation* – *компіляція*.

Калькування – це (франц. *calque* – копія, прозорий папір або тканина; пор. також англ. *translation loan-word*, *calque*, нім. *Übersetzungslehnwort*, ісп. *calco*) – слово або вислів, утворені за зразком іншого слова чи вислову внаслідок буквального перекладу його частин з іншої мови [6, с. 9]. Це такі терміни, як: *кіберпростір* – *cyberspace*, *жорсткий диск* – *hard disk*, *доступ* – *access*, *пароль* – *password*, *швидкі (гарячі) клавіші* – *quick keys* тощо. Розрізняють кальки лексичні та семантичні. До *семантичних кальок* належать запозичення одного із значень слова, що спричиняє появу його нового лексико-семантичного варіанта: *user manual* – *посібник користувача*, *installation* – *установка*, *keyboard* – *клавіатура*, *protection key* – *ключ захисту*, *mail* – *пошта*, *user* – *користувач*, *floppy disk* – *дискета*, *screen* – *екран*, *folder* – *папка*, *box* – *вікно*. Створене відповідно до іншомовної словотвірної моделі, але з матеріалу мови-реципієнта, слово називають *лексичною або словотвірною калькою*. Наприклад: *disk drive* – *дисковод*, *reloading* – *перезавантаження*, *data carrier* – *носії інформації*, *main memory* – *оперативна пам'ять*. До *напівкальок* або *гібридів* відносять терміни, утворені шляхом поєднання двох попередніх видів: *temporary file* – *тимчасовий файл*, *flash drive* – *флеш-накопичувач*, *database* – *база даних*, *sound card* – *звукова карта*, *електронна адреса* – *електронна адреса*, *dialogue box* – *діалогове вікно*.

Серед запозичень в термінологію комп'ютерної галузі частотні скорочення й аббревіатури: *IP address* – *IP адреса*, *PDF file* – *PDF файл*.

Аналізування комп'ютерних термінів-запозичень підтверджує доволі високу частотність різних способів запозичування. Найактивнішими є калькування, а також транслітерація та транскрибування. У досліджуваному матеріалі, який склав 928 термінів, калькованим лексемами є 48 % запозичень, 37 % – транслітеровані та транскрибовані терміноодиниці, а 15% – напівкальки.

Отже, здійснений аналіз комп'ютерних термінів дозволяє стверджувати, що українська термінологія комп'ютерної галузі остаточно ще не сформована й продовжує розвиватися, що засвідчує її постійне поповнення значною кількістю нової запозиченої лексики.

Література:

1. Архипенко Л.М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX - початку XXI ст.): Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01. Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2005. 20 с.
2. Архипенко Л.М. Термінологічна лексика в економічному дискурсі (на матеріалі інтернет-видання «економічна правда»). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 2 Ч. 1. 2020. С. 112-118. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_1/22.pdf
3. Архипенко Л. М. Особливості адаптації запозичень з німецької мови в системі української економічної термінології. URL: <http://surl.li/rvfyo>
4. Архипенко Л.М. Особливості засвоєння англіцизмів українською економічною терміносистемою. URL: https://www.skced.hneu.edu.ua/files/hneu-lystopad_-2020-rechat.pdf#page=264
5. Архипенко Л.М. Особливості функціонування запозиченої лексики як джерела найменування в сучасних публіцистичних текстах. Закарпатські філологічні студії. Випуск 26. Том 1. С. 9-14. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/26/part_1/26-1_2022.pdf#page=9
6. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Т. 2. Донецьк: ДонНУ, 2012. 350 с. URL: <http://surl.li/dllgp>

Молодь у XXI столітті

Бабаєв Акмухаммет (Туркменістан)

науковий керівник – ст. викл. О.С. Качинський

ХНУ ім. В.Н.Каразіна, м. Харків

XXI століття ознаменоване різким загостренням соціальних проблем молоді у різних країнах світу. У більшості з них молодь приблизно вдвічі частіше, ніж представники старших вікових категорій, опиняється в маргінальному становищі при виборі місця праці, непропорційно великою є її частка в когорті безробітних, найнижчими показниками характеризується рівень її доходів й стартові можливості отримання освіти та самоствердження. Водночас молодь є майбутнє держави. Тому проблеми молоді хвилювали суспільство в усі часи: і тоді, коли сучасні люди похилого віку були молодими і